

**CONSILIUL NAȚIONAL AL
PERSOANELOR VÂRSTNICE**

**Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului
pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat
și agricultori în anul 2013**

**Februarie
2014**

Cuprins

<i>CAPITOLUL I</i>	3
Pensiile din sistemul asigurărilor sociale de stat	
1.1. Evoluția numărului de pensionari	3
1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	3
1.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în anul 2013 față de anul 2012.	5
1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de cuantum a pensiei	6
1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii	8
1.1.5. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	10
1.2. Evoluția cuantumului pensiilor	11
1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor	11
<i>CAPITOLUL II</i>	
PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR	14
2.1. Evoluția numărului de pensionari	14
2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	14
2.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în anul 2013 față de anul 2012.	14
2.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe grupe de cuantum a pensiei	16
2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	17
2.2. Evoluția cuantumului pensiilor	18
<i>CAPITOLUL III</i>	
EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI	19
<i>CAPITOLUL IV</i>	
VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL III 2013	21
<i>CAPITOLUL V</i>	
CONCLUZII	23
<i>CAPITOLUL VI</i>	
PROPUNERI	27
Bibliografie.	29
Anexe	30

PENSIILE DIN SISTEMUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT¹

1.1. Evoluția numărului de pensionari

1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii

Numărului minim și maxim al pensionarilor de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii (tabelul nr.1), în anul 2013, a înregistrat următoarele valori:

- pentru categoria **limită de vârstă**, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna februarie (3.282.375 pensionari, reprezentând 70,09% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna decembrie (3.316.920 pensionari, reprezentând 70,81% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie anticipată**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna ianuarie (12.192 pensionari, reprezentând 0,26% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna decembrie (16.262 pensionari, reprezentând 0,35% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie anticipată parțial**, numărul minim al pensionarilor a fost atins în luna decembrie (98.224 pensionari reprezentând 2,10% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (106.691 pensionari reprezentând 2,27% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie de invaliditate**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat tot în luna decembrie (714.683 pensionari reprezentând 15,26% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (744.902 pensionari reprezentând 15,88% din numărul total al pensionarilor);

¹Seriile de date statistice lunare privind numărul de pensionari de asigurări sociale de stat și pensia medie de asigurări sociale de stat pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii Publice

- pentru categoria **pensie de urmaș**, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna decembrie (537.135 pensionari reprezentând 11,47% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (541.880 pensionari reprezentând 11,55% din numărul total al pensionarilor).

Tabelul nr. 1

Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii, în anii 2013 și 2012

- persoane -

Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor social
2013							
Ianuarie	4.690.286	3.283.718	12.192	106.691	744.902	541.880	903
Februarie	4.682.754	3.282.375	12.461	106.088	741.799	539.153	878
Martie	4.678.748	3.284.996	12.698	104.459	737.597	538.130	868
Aprilie	4.679.990	3.289.985	12.991	103.115	740.950	538.283	854
Mai	4.679.307	3.293.282	13.178	101.879	732.100	538.024	844
Iunie	4.679.621	3.295.915	13.500	101.086	729.764	538.528	828
Iulie	4.678.665	3.298.463	13.808	100.209	727.055	538.319	811
August	4.680.990	3.302.385	14.195	99.772	725.105	538.735	798
Septembrie	4.681.705	3.304.430	14.523	99.464	723.476	539.022	790
Octombrie	4.684.561	3.309.426	15.019	98.922	721.227	539.187	780
Noiembrie	4.687.134	3.314.704	15.529	98.428	718.067	539.638	768
Decembrie	4.683.973	3.316.920	16.262	98.224	714.683	537.135	749
Media – an 2013	4.682.312	3.298.050	13.863	101.528	729.211	538.837	823
2012							
Ianuarie	4.727.316	3.242.949	10.460	121.055	800.929	550.825	1.098
Februarie	4.722.814	3.247.553	10.608	119.695	794.835	549.044	1.079
Martie	4.714.915	3.250.577	10.643	117.761	788.409	546.468	1.057
Aprilie	4.708.910	3.253.274	10.614	115.853	782.868	545.271	1.030
Mai	4.702.316	3.253.533	10.685	114.794	777.547	544.743	1.014
Iunie	4.699.115	3.257.286	10.813	113.334	772.308	544.378	996
Iulie	4.696.144	3.261.342	10.897	111.932	766.730	544.264	979
August	4.693.873	3.265.737	11.042	110.802	761.286	544.043	963
Septembrie	4.691.494	3.268.069	11.252	110.105	757.524	543.593	951
Octombrie	4.692.694	3.272.916	11.467	109.297	753.876	544.198	940
Noiembrie	4.694.160	3.278.675	11.765	107.991	750.162	544.645	922
Decembrie	4.693.625	3.282.244	11.950	107.040	747.510	543.973	908
Media – an 2012	4.703.115	3.261.180	11.016	113.305	771.165	545.454	995

Sursa: www.cnpas.org

1.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în anul 2013 față de anul 2012

Numărul de pensionari de asigurări sociale, în anul 2013 a scăzut față de anul precedent, cea mai mare scădere înregistrându-se în luna februarie (tabelul nr. 2).

Pe total, față de anul 2012, în scădere au fost numărul mediu de pensionari cu pensie de ajutor social (-17,29%), numărul pensionarilor cu pensie anticipată parțial (-10,39%), cu pensie de invaliditate (-5,44%), și cu pensie de urmaș (-1,21%). În creștere au fost numărul mediu al pensionarilor cu pensie anticipată (+25,84%) și a celor cu pensie pentru limită de vârstă (+1,13%).

În cifre absolute, în anul 2013, numărul mediu de pensionari de asigurări sociale de stat a scăzut cu 20.803 persoane (4.682.312 față de 4.703.115 în anul 2012), datorită scăderii numărului de pensionari cu pensie de invaliditate (-41.954), a celor cu pensie anticipată parțial (-11.777), cu pensie de urmaș (-6.617) și cu pensie de ajutor social (-172).

Tabelul nr. 2

Modificarea numărului de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii, în lunile anului 2013, comparativ cu lunile anului 2012

– % –

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor social
Ianuarie	-0,78	1,26	16,56	-11,87	-7,00	-1,62	-17,76
Februarie	-0,85	1,07	17,47	-11,37	-6,67	-1,80	-18,63
Martie	-0,77	1,06	19,31	-11,30	-6,44	-1,53	-17,88
Aprilie	-0,61	1,13	22,39	-10,99	-5,35	-1,28	-17,09
Mai	-0,49	1,22	23,33	-11,25	-5,84	-1,23	-16,77
Iunie	-0,41	1,19	24,85	-10,81	-5,51	-1,07	-16,87
Iulie	-0,37	1,14	26,71	-10,47	-5,17	-1,09	-17,16
August	-0,27	1,12	28,55	-9,95	-4,75	-0,98	-17,13
Septembrie	-0,21	1,11	29,07	-9,66	-4,49	-0,84	-16,93
Octombrie	-0,17	1,12	30,98	-9,49	-4,33	-0,92	-17,02
Noiembrie	-0,15	1,10	31,99	-8,86	-4,28	-0,92	-16,70
Decembrie	-0,21	1,06	36,08	-8,24	-4,39	-1,26	-17,51
an	-0,44	1,13	25,84	-10,39	-5,44	-1,21	-17,29

Sursa:www.cnpas.org

1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de cuantum a pensiei

În sistemul asigurărilor sociale de stat, în anul 2013, numărul pensionarilor a avut o evoluție oscilantă, cota maximă, de 4.690.286 persoane, fiind atinsă în luna ianuarie, iar cea minimă, de 4.678.665 persoane în luna iulie.

Evoluții oscilante au avut următoarele categorii de pensionari:

- ◆ cu pensie pentru limită de vârstă (în scădere de la 3.283.718 persoane în luna ianuarie, la 3.282.375 persoane în februarie, urmată de o creștere continuă până la 3.316.920 persoane în luna decembrie).
- ◆ cu pensie de urmaș cu maximum de 541.880 persoane în luna ianuarie și minimum de 537.135 persoane în luna decembrie.

Evoluții continuu descendente au avut următoarele categorii de pensionari:

- ◆ cu pensie de invaliditate (de la 744.902 persoane în ianuarie la 714.683 în decembrie, respectiv o scădere cu 30.219 persoane);
- ◆ cu pensie anticipată parțial (106.691 persoane în ianuarie și 98.224 persoane în luna decembrie 2013, scădere cu 8.467 persoane);
- ◆ cu pensie de ajutor social (care, în aceeași perioadă, au scăzut cu 154 persoane, de la 903 la 749 persoane).

O evoluție continuu ascendentă a avut următoarea categorie de pensionari:

- ◆ cu pensie anticipată (de la 12.192 persoane în luna ianuarie 2013, o creștere continuă la 16.262 persoane în luna decembrie (+4.070 persoane)).

Referindu-ne la **evoluția numărului pensionarilor de asigurări sociale de stat în anul 2013, pe grupe în funcție de cuantumul pensiei** (anexa nr. 1), situația se prezintă după cum urmează:

- pentru pensiile de până la 350 lei², numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna martie (539.997 pensionari reprezentând 11,54% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (602.352 pensionari reprezentând 12,84% din numărul total de pensionari);
- pentru grupa de pensii cuprinse între 351 și 500 lei, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna martie (706.621 pensionari reprezentând 15,10% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (752.660 pensionari reprezentând 16,05% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa de pensii între 501 și 740 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna decembrie (1.110.417 pensionari reprezentând 23,71% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (1.154.057 pensionari reprezentând 24,61% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa de pensii situate între 741 și 1000 lei, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna iulie (1.001.968 pensionari reprezentând 21,42% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna noiembrie (1.002.920 pensionari reprezentând 21,40% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa de pensii cuprinse între 1.001 și 2000 lei, numărul minim s-a înregistrat în luna ianuarie (1.110.839 pensionari reprezentând 23,68% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna martie (1.225.724 pensionari reprezentând 26,20% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa cu valoarea pensiei peste 2.000 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna ianuarie (68.312 pensionari reprezentând 1,46% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna decembrie (86.530 pensionari reprezentând 1,85% din numărul total al pensionarilor).

² Începând cu data de 1 aprilie 2009, prin OUG nr.6/2009, a fost instituită pensia socială minim garantată, în valoare de 300 lei, iar de la data de 1 octombrie 2009, cuantumul acesteia a fost majorat la 350 lei, beneficiarii sistemului public de pensii cu domiciliul în România, a căror pensie se situa sub aceste cuantumuri, au primit diferența de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii

Numărul total de înscrieri noi la pensie în anul 2013 (265.487 persoane) a crescut față de anul 2012 (238.566 persoane) cu 26.921 persoane, respectiv cu 11,28% (tabelele nr. 3 și nr. 4).

Cea mai mare scădere s-a înregistrat în luna februarie 2013 când numărul de înscrieri noi a fost de 19.449 persoane, față de 22.851 persoane în februarie 2012, respectiv o scădere cu -14,89%.

Intrările în sistem, pe categorii de pensii de asigurări sociale de stat, față de anul anterior au avut următoarea evoluție:

- pentru pensia de invaliditate, numărul de înscrieri noi a crescut cu 77,79% (54.325 persoane în anul 2013 față de 30.555 persoane în anul 2012);
- pentru pensia anticipată, numărul de înscrieri noi a crescut cu 31,45% (8.250 persoane în anul 2013 față de 6.276 persoane în anul 2012);
- pentru pensia de urmaș numărul de înscrieri noi a crescut cu 16,05% (38.004 persoane în anul 2013 față de 32.749 persoane în anul 2012);
- pentru pensia anticipată parțial, numărul de înscrieri noi a crescut cu 9,01% (24.808 persoane în anul 2013 față de 22.758 în anul 2012);
- pentru pensia de limită de vârstă, numărul de înscrieri noi a scăzut cu -0,37% (139.375 persoane în anul 2013 față de 139.892 persoane în anul 2012);

Numărul de înscrieri noi la pensie, în anul 2013, a înregistrat un maxim de 26.769 persoane în luna decembrie și un minim de 17.672 persoane în luna ianuarie (numărul de înscrieri noi este prezentat în tabelul nr. 3, iar modificările față de anul 2012, în tabelul nr.4).

În anul 2013, pe categorii de pensii, cel mai mare număr de înscrieri noi au fost la pensia pentru limită de vârstă (139.375 persoane), urmat de cel pentru pensia de invaliditate (54.325 persoane), pensia de urmaș (38.004 persoane), pensia anticipată parțial (24.808 persoane) și pensia anticipată (8.250 persoane).

Tabelul nr. 3

Numărul de înscrieri noi la pensie în sistemul asigurărilor sociale de stat,
pe categorii, în anul 2013, comparativ cu anul 2012

– persoane –

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2013						
Ianuarie	17.672	9.260	507	1.698	3.521	2.686
Februarie	19.449	10.176	556	1.779	3.813	3.125
Martie	20.196	11.119	546	1.679	3.675	3.177
Aprilie	24.645	12.964	680	2.316	4.867	3.818
Mai	20.447	10.896	582	1.808	4.076	3.085
Iunie	23.792	11.876	718	2.118	5.058	4.022
Iulie	20.849	10.928	641	1.819	4.495	2.966
August	22.763	11.740	705	2.168	4,981	3,169
Septembrie	19.808	10.142	650	1,893	4,303	2,820
Octombrie	24.012	12.408	890	2.425	5.157	3.132
Noiembrie	25.085	13.509	866	2.479	5.027	2.479
Decembrie	26.769	14.357	909	2.626	5.352	3.525
Total-an 2013	265.487	139.375	8250	24808	54.325	38.004
2012						
Ianuarie	16.264	9.882	460	1.707	1.967	2.248
Februarie	22.851	13.667	566	2.224	2.894	3.500
Martie	19.687	11.978	452	1.742	2.442	3.073
Aprilie	20.181	12.014	468	1.954	2.627	3.118
Mai	18.306	10.656	429	1.752	2.341	3.128
Iunie	19.096	11,296	503	1,812	2,524	2,961
Iulie	19.459	11.628	508	1.777	2.509	3.037
August	20.318	12.325	548	2.006	2.714	2.725
Septembrie	17.234	10.289	501	1.741	2.302	2.401
Octombrie	20.992	11.991	583	1.967	3.190	3.261
Noiembrie	22.693	12.808	682	2.031	3.885	3.287
Decembrie	21.485	11.358	576	2.045	4.031	3.475
Total-an 2012	238.566	139.892	6.276	22.758	30.555	32.749

Sursa:www.cnpas.org

Tabelul nr. 4

**Modificarea numărului de înscrieri noi la pensie, pe categorii,
în anul 2013, comparativ cu anul 2012**

- % -

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	8,66	-6,29	10,22	-0,53	79,00	19,48
Februarie	-14,89	-25,54	-1,77	-20,01	31,76	-10,71
Martie	2,59	-7,17	20,80	-3,62	50,49	3,38
Aprilie	22,12	7,91	45,30	18,53	85,27	22,45
Mai	11,70	2,25	35,66	3,20	74,11	-1,37
Iunie	24,59	5,13	42,74	16,89	100,40	35,83
Iulie	7,14	-6,02	26,18	2,36	79,16	-2,34
August	12,03	-4,75	28,65	8,08	83,53	16,29
Septembrie	14,94	-1,43	29,74	8,73	86,92	17,45
Octombrie	14,39	3,48	52,66	23,28	61,66	-3,96
Noiembrie	10,54	5,47	26,98	22,06	29,40	-24,58
Decembrie	24,59	26,40	57,81	28,41	32,77	1,44
An	11,28	-0,37	31,45	9,01	77,79	16,05

Sursa:www.cnpas.org

1.1.5 Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor

Numărul de decese în rândul pensionarilor, în anul 2013, a fost de 174.638 pensionari, în creștere cu 1.525 persoane (+0,88%) față de anul 2012 (tabelul nr.5).

În luna decembrie 2013 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (18.433 pensionari), iar numărul minim de decese a fost înregistrat în luna ianuarie 2013 (12.506 pensionari).

Tabelul nr. 5

**Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat
în anul 2013, comparativ cu anul 2012**

- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2012	2013
Ianuarie	12.371	12.506
Februarie	16.056	17.893
Martie	16.234	14.931
Aprilie	17.193	14.838
Mai	16.156	13.514
Iunie	14.173	14.888
Iulie	13.883	14.168
August	14.297	13.199

Septembrie	13.257	13.097
Octombrie	12.446	13.203
Noiembrie	13.224	13.968
Decembrie	13.823	18.433
Total – an	173.113	174.638

Sursa:www.cnpas.org

1.2. Evoluția cuantumului pensiilor

În luna decembrie 2013 s-a înregistrat o creștere a pensiei medii de asigurări sociale de stat cu 4,24% față de luna decembrie 2012, valoarea nominală a acesteia fiind de 811 lei față de 778 lei (tabelul nr. 6).

Tabelul nr. 6

Cuantumul pensiilor de asigurări sociale de stat, în luna decembrie 2013 și 2012

Categorია de pensii		Pensia medie de asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantumul pensiilor (lei)	Decembrie 2013	811	934	980	615	566	411
	Decembrie 2012	778	898	917	617	556	391
Gradul de modificare al pensiilor (%)		4,24	4,01	6,87	-0,32	1,80	5,12

Sursa:www.cnpas.org

Pe categoriile de pensii singura scădere a fost a pensiei anticipată parțial, în timp ce la toate celelalte categorii de pensii, cuantumului pensiei a crescut datorită indexării punctului de pensie începând cu luna ianuarie 2013.

În luna decembrie 2013, față de pensia pentru limită de vârstă, pensia anticipată a reprezentat 104,9%, pensia anticipată parțial 65,8%, pensia de invaliditate 60,6%, iar pensia de urmaș 44,0%.

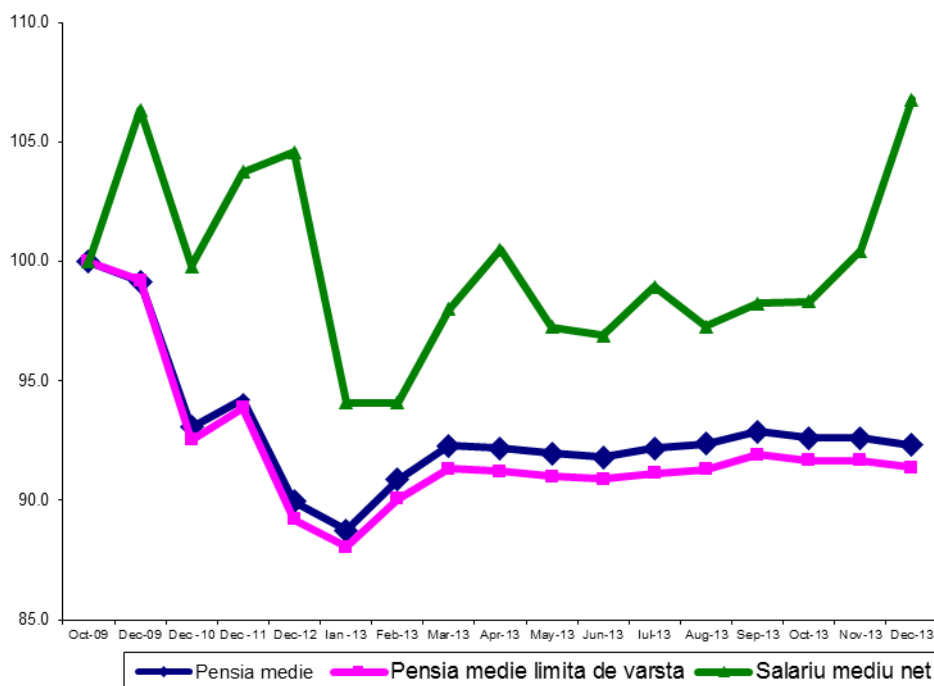
1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor

Datorită indexării valorii punctului de pensie în anul 2013, s-a înregistrat o creștere a puterii de cumpărare pentru pensia medie și pentru pensia pentru limită de vârstă până în luna martie 2013, după care puterea de cumpărare au avut o evoluție oscilantă (anexa nr.2).

Față de luna octombrie 2009, în luna decembrie 2013, puterea de cumpărare a pensiei medii din sistemul asigurărilor sociale de stat, în cuantum de 811 lei, a fost mai mică cu - 7,7%.

Grafic nr.1

Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii, a pensiei pentru limită de vârstă și a salariului mediu net, în perioada octombrie 2009 - decembrie 2013

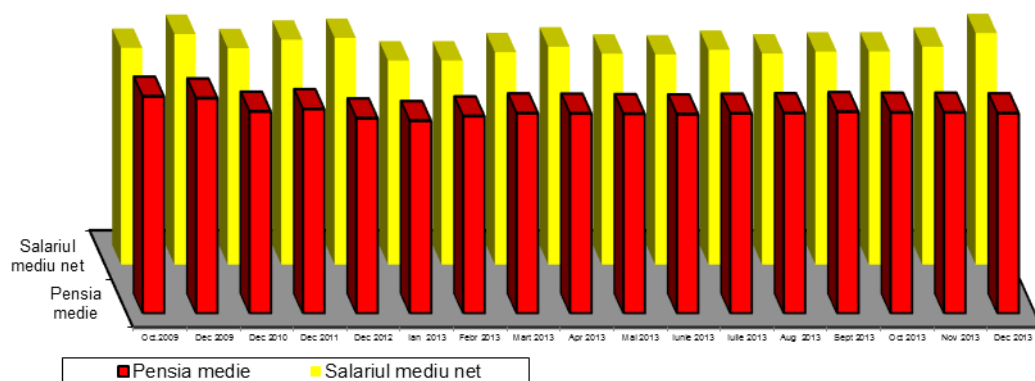
Sursa: www.cnpas.org

Salariul mediu net în luna decembrie 2013 a fost de 1.760 lei, respectiv de 2,17 ori mai mare decât pensia medie (811 lei) și de 1,88 ori mai mare decât pensia medie pentru limită de vârstă (934 lei). Față de luna octombrie 2009 puterea de cumpărare a salariului mediu net a fost cu 6,8% mai mare.

Nivelul pensiei medii de asigurări sociale de stat și a celei pentru limită de vârstă, în luna decembrie 2013, față de salariul mediu brut și net au fost următoarele:

- pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat 33,4% din salariul mediu brut și 46,1% din salariul mediu net;
- pensia medie pentru limită de vârstă a reprezentat 38,4% din salariul mediu brut și 53,1% din cel net.

Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii și a salariului mediu net față de luna octombrie 2009, în perioada octombrie 2009 – decembrie 2013

Sursa: www.cnpas.org

PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR³

2.1. Evoluția numărului de pensionari

2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii

Numărul minim și maxim al pensionarilor agricultori în anul 2013, pe categorii de pensii (anexa nr. 3) se prezintă sintetic după cum urmează:

- pentru categoria limită de vârstă, numărul minim al pensionarilor agricultori s-a înregistrat în luna decembrie (487.601 pensionari reprezentând 90,06% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (529.093 pensionari reprezentând 89,77%);
- pentru categoria invaliditate, numărul maxim de pensionari s-a consemnat în luna ianuarie (6.816 pensionari reprezentând 1,16% din numărul total al pensionarilor), iar numărul minim în luna decembrie (5.012 pensionari reprezentând 0,89% din total);
- pentru categoria pensie de urmaș, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna decembrie (48.296 pensionari reprezentând 8,55% din total), iar numărul maxim în luna ianuarie (53.492 pensionari reprezentând 9,08% din numărul total al pensionarilor).

2.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în anul 2013 față de anul 2012

Numărul total de pensionari agricultori, în anul 2013, a scăzut față de cel din perioada similară din anul trecut la toate categoriile de pensii, scăderile fiind cuprinse între -8,64% și -8,97%. Pe parcursul anului 2013 cea mai mare scădere lunară s-a înregistrat în ianuarie (tabelul nr. 8).

³Seriile de date statistice lunare privind numărul de pensionari agricultori și pensia medie a agricultorilor pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale.

Numărul de pensionari agricultori pe categorii de pensii a scăzut după cum urmează:

- cu pensie de invaliditate -35,03%;
- cu pensie de urmaș -10,30%;
- cu pensie pentru limită de vârstă -8,17%;

Tabelul nr. 7

Numărul de pensionari agricultori, pe categorii,
în anii 2013 și 2012

- persoane -				
Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2013				
Ianuarie	589.401	529.093	6.816	53.492
Februarie	584.352	524.796	6.614	52.942
Martie	579.223	520.504	6.346	52.373
Aprilie	574.433	516.401	6.188	51.844
Mai	569.756	512.490	5.928	51.338
Iunie	564.990	508.336	5.824	50.830
Iulie	560.736	504.625	5.727	50.384
August	556.670	501.231	5.490	49.949
Septembrie	553.064	498.095	5.385	49.584
Octombrie	549.334	494.839	5.308	49.187
Noiembrie	545.330	491.366	5.204	48.760
Decembrie	540.909	487.601	5.012	48.296
Media- an	564.016	507.448	5.820	50.748
2012				
Ianuarie	647.492	576.587	10.992	59.913
Februarie	641.550	571.636	10.743	59.171
Martie	635.603	567.015	10.091	58.497
Aprilie	629.308	561.847	9.682	57.779
Mai	623.852	557.266	9.430	57.156
Iunie	618.604	552.898	9.168	56.538
Iulie	614.059	549.219	8.767	56.073
August	609.669	545.698	8.392	55.579
Septembrie	605.383	542.154	8.068	55.161
Octombrie	601.464	538.974	7.742	54.748
Noiembrie	597.477	535.740	7.356	54.381
Decembrie	593.305	532.327	7.059	53.919
Media-an	618.147	552.613	8.958	56.576

Sursa:www.cnpas.org

Tabelul nr. 8

**Modificarea numărului de pensionari agricultori, pe categorii,
în anul 2013, comparativ cu anul 2012**

- în procente -

Luna	Total	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	-8,97	-8,24	-37,99	-10,72
Februarie	-8,92	-8,19	-38,43	-10,53
Martie	-8,87	-8,20	-37,11	-10,47
Aprilie	-8,72	-8,09	-36,09	-10,27
Mai	-8,67	-8,03	-37,14	-10,18
Iunie	-8,67	-8,06	-36,47	-10,10
Iulie	-8,68	-8,12	-34,68	-10,15
August	-8,69	-8,15	-34,58	-10,13
Septembrie	-8,64	-8,13	-33,25	-10,11
Octombrie	-8,67	-8,19	-31,44	-10,16
Noiembrie	-8,73	-8,28	-29,26	-10,34
Decembrie	-8,83	-8,40	-29,00	-10,43
An	-8,76	-8,17	-35,03	-10,30

Sursa:www.cnpas.org

2.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe grupe de cuantum al pensiei

Numărul pensionarilor agricultori a scăzut continuu în anul 2013 (anexa nr.3), ajungând în decembrie la 540.909 persoane, față de 589.401 persoane în ianuarie 2013 (-48.492 persoane respectiv -8,2%).

Referindu-ne la evoluția numărului pensionarilor agricultori pe grupe în funcție de cuantumul pensiei, situația a fost următoarea:

- pentru pensiile de până la 350 lei⁴, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna decembrie (274.201 pensionari reprezentând 50,69% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (326.567 pensionari reprezentând 55,41% din total);
- pentru pensiile cuprinse între 351 și 500 lei, numărul minim al pensionarilor agricultori a fost în luna ianuarie (256.881 pensionari reprezentând 43,58% din total), iar numărul maxim în luna februarie (272.540 pensionari reprezentând 46,64% din total);

⁴ Începând cu data de 1 aprilie 2009, prin OUG nr. 6/2009, a fost instituită pensia socială minim garantată, în valoare de 300 lei, iar de la data de 1 octombrie 2009, cuantumul acesteia a fost majorat la 350 lei.

- pentru pensiile de peste 500 lei, numărul minim al pensionarilor s-a consemnat în luna ianuarie (5.953 pensionari reprezentând 1,01% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna februarie (10.887 pensionari reprezentând 1,86% din total).

2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor agricultori

Numărul de decese în rândul pensionarilor agricultori la nivelul anului 2013 a fost de 45.377 pensionari, în scădere cu 8,58% față de anul 2012, când numărul deceselor a fost de 49.634 pensionari (tabelul nr. 9).

În luna martie 2013 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (4.587 pensionari), iar numărul minim de decese a fost în luna septembrie 2013 (3.038 pensionari).

Tabelul nr. 9

**Numărul de pensionari decedați, din sistemul agricultorilor,
în anul 2013 comparativ cu anul 2012**

- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2012	2013
Ianuarie	3.561	3.372
Februarie	5.301	4.547
Martie	4.754	4.587
Aprilie	5.571	4.211
Mai	4.789	3.969
Iunie	4.542	4.187
Iulie	3.753	3.680
August	3.657	3.481
Septembrie	3.636	3.038
Octombrie	3.224	3.201
Noiembrie	3.201	3.331
Decembrie	3.645	3.773
Total –an	49.634	45.377

Sursa:www.cnpas.org

2.2. Evoluția cuantumului pensiilor

În ceea ce privește cuantumul pensiilor pentru persoanele care au lucrat în agricultură (tabelul nr.10), în luna decembrie 2013, s-a înregistrat o creștere a pensiei cu 4,78% față de luna decembrie 2012, valoarea nominală a acesteia fiind de 329 lei (față de 314 lei în decembrie 2012).

Tabelul nr. 10

Cuantumul pensiilor de agricultori în luna decembrie a anilor 2013 și 2012

- lei -

Categororia de pensii		Pensia medie	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantumul pensiilor (lei)	Decembrie 2013	329	348	208	152
	Decembrie 2012	314	333	210	146
Gradul de modificare a pensiilor (%)		4,78	4,50	-0,95	4,11

Sursa:www.cnpas.org

Pe categorii de pensii au crescut pensia de urmaș și pensia de limită de vârstă, în timp ce pensia de invaliditate a scăzut.

În luna decembrie 2013, față de pensia de agricultor pentru limită de vârstă (348 lei), pensia medie (329 lei) a reprezentat 94,5%, pensia de invaliditate (208 lei) a reprezentat 59,8%, iar pensia de urmaș (152 lei) a reprezentat 43,7%.

Categororia de pensii		Pensia medie	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantumul pensiilor (lei)	Decembrie 2013	329	348	208	152
	Decembrie 2012	314	333	210	146
Gradul de modificare a pensiilor (%)		4,78	4,50	-0,95	4,11

Capitolul III

EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI

În sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori (anexa nr. 4) numărul pensionarilor a avut o evoluție descendentă pe parcursul anului 2013, de la 5.279.687 persoane în luna ianuarie 2013, la 5.224.882 persoane în luna decembrie 2013 (-54.805 persoane).

Față de anul precedent, în anul 2013, numărul mediu de pensionari a scăzut cu 74.935 pensionari (5.246.328 pensionari față de 5.321.263).

În perioada analizată o evoluție oscilantă a avut doar numărul pensionarilor cu pensie pentru limită de vârstă, cu o scădere de la 3.812.811 persoane în luna ianuarie, când a atins cota maximă, la un minim de 3.802.525 persoane în luna septembrie.

Următoarele categorii au înregistrat evoluții strict descendente:

- numărul total de pensionari, cu o scădere de la 5.279.687 persoane în luna ianuarie 2013, la 5.224.882 persoane în luna decembrie 2013 (-54.805 persoane);
- pensionarii cu pensie invaliditate cu o scădere totală pe parcursul anului de -32.023 persoane (de la 751.718 persoane în luna ianuarie 2013 la 719.695 persoane în luna decembrie 2013);
- pensionarii urmași cu o scădere totală de -9.941 pensionari (de la 595.372 persoane în luna ianuarie 2013 la 585.431 persoane în luna decembrie 2013);

Evoluția pensiilor anticipate, anticipate parțial și a pensiei de ajutor social, fiind specifice asigurărilor sociale de stat, au fost analizate în primul capitol.

Din totalul de 5.224.882 pensionari, în luna decembrie 2013, 2.884.339 pensionari (55,2%) au avut pensii sub pragul minim de trai decent⁵⁾ (734 lei), iar 2.884.339 pensionari (41,6%) au avut pensii sub pragul minim de subzistență (578 lei).

⁵ Valorile pragului minim de subzistență și al pragului minim de trai decent pentru pensionarul singur, total țară, sunt comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții și se referă la luna decembrie 2013

Tabelul nr. 11

**Pensionarii cu pensii sub valoarea pragurilor decent și de subzistență
în luna decembrie 2013**

Praguri de venituri lunare	Valoarea maximă de referință (lei)	Numărul de pensionari sub valoarea pragurilor	ponderea în total pensionari (%)
Nivelul minim de subzistență	578	2.171.049	41,55
Nivelul minim de trai decent	734	2.884.339	55,20
TOTAL	X	5.224.882	100,00

Sursa:www.cnpas.org

Numărul pensionarilor care în perioada analizată au avut pensii de 2000 lei și peste a fost în creștere de la 68.312 persoane în luna ianuarie 2013, la 86.530 persoane în luna decembrie 2013 (anexa nr. 4).

În ceea ce privește numărul total de decese pentru total pensionari (sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori), în anul 2013, a fost de 220.015 persoane, în scădere față de anul precedent, cu -2.732 persoane, respectiv cu 1,2% (tabelul nr.12).

Din datele lunare, rezultă că în luna februarie 2013 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (22.440 pensionari), iar numărul minim a fost în luna ianuarie 2013 (15.878 pensionari).

Tabelul nr. 12

**Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori,
în anul 2013 și anul 2012**

- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2012	2013
Ianuarie	15.932	15.878
Februarie	21.357	22.440
Martie	20.988	19.518
Aprilie	22.764	19.049
Mai	20.945	17.483
Iunie	18.715	19.075
Iulie	17.636	17.848
August	17.954	16.680
Septembrie	16.893	16.135
Octombrie	15.670	16.404
Noiembrie	16.425	17.299
Decembrie	17.468	22.206
Total-an	222.747	220.015

Sursa:www.cnpas.org

Capitolul IV

VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL III 2013⁶

Datele prezentate în lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul III 2013", publicată de Institutul Național de Statistică, relevă faptul că o gospodărie de pensionari a avut un venit total mediu lunar de 2.031,6 lei (838,5 lei /persoană) și a efectuat cheltuieli totale medii lunare de 1.817,2 lei (750,0 lei /persoană).

Venitul mediu total lunar, de 2.031,6 lei, al unei gospodării de pensionari, în trimestrul III 2013, a reprezentat 80,4% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor (2.527,5 lei).

Structura veniturilor totale ale gospodăriilor de pensionari s-a caracterizat prin ponderea mare a veniturilor din prestații sociale (1.099,4 lei reprezentând 54,1% din veniturile totale), cea mai mare parte a acestora fiind reprezentată de pensii (1.059,3 lei respectiv 52,1% din total). Veniturile din salarii brute și alte drepturi salariale au reprezentat 22,1%. Veniturile în natură au avut o pondere de 17,8% în veniturile totale, iar contravaloarea consumului de produse agroalimentare din resurse proprii⁷, 16,1%.

La formarea veniturilor totale au contribuit, de asemenea, veniturile din agricultură (vânzări de produse agroalimentare, animale și păsări, prestarea unor activități și încasări de la societăți și asociații agricole 2,6%), veniturile din activități neagricole independente (1,0%), veniturile din vânzarea de active din patrimoniul gospodăriei (1,1%) și alte venituri (1,3%).

Nivelul mediu lunar al veniturilor bănești în trimestrul III 2013 (1.670,9 lei pentru gospodăria de pensionari și 689,6 lei pe persoană) a reprezentat 82,2% din totalul veniturilor medii ale gospodăriei de pensionari.

⁶ Datele prezentate în acest capitol sunt culese din lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul III 2013", publicată de Institutul Național de Statistică și se referă la gospodăriile de pensionari

⁷ Acestea reprezintă produse alimentare și nealimentare de proveniență agricolă și zootehnică, din producție proprie, care intră în consumul gospodăriilor, consumul din stoc, precum și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării sau primite de la rude, prieteni sau alte persoane.

Cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari, în trimestrul III 2013, au fost în medie, de 1.817,2 lei lunar (750,0 lei pe persoană) și au reprezentat 89,4% din nivelul venitului mediu total lunar al acestei categorii de populație.

Principala destinație a cheltuielilor gospodăriilor de pensionari, consumul, a reprezentat 1.405,0 lei pe gospodărie (579,9 lei pe persoană), cu o pondere în cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari de 77,3%.

Cheltuielile bănești de consum, de 1.204,2 lei, au reprezentat 66,3% în cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari. Dintre acestea cheltuielile pentru alimente și băuturi consumate au fost de 438,2 lei (36,4%), cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare de 451,5 lei (37,5%) și cheltuielile pentru plata serviciilor de 314,5 lei (26,1%).

În totalul consumului de produse agroalimentare (197,5 lei pe persoană), pe primele locuri ale consumului pensionarilor s-au situat: carnea și preparatele din carne (23,5%), cerealele și produsele din cereale (20,0% - din care pâinea și produsele de franzelărie au reprezentat 14,5% din total), brânzeturile și smântâna (8,3%), legumele (7,8%), laptele (6,7%), fructele (4,5%) și grăsimile (4,5%), care însumate au reprezentat 75,3% din totalul consumului de produse agroalimentare.

Din totalul cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare (451,5 lei pentru gospodăria de pensionari), 20,3% s-au alocat medicamentelor și produselor și aparatelor medicale, 19,7% combustibililor, 14,7% țigărilor, tutunului, articolelor și accesoriilor pentru fumat, 8,4% carburanților și lubrifianților, 6,6% produselor pentru întreținerea curentă a locuinței, 6,4% articolelor și produselor pentru îngrijire personală, 6,3% produselor de îmbrăcăminte, 5,3% produselor de încălțăminte, care însumate au reprezentat 87,7% din total cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare.

Din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor (314,5 lei pentru gospodăria de pensionari), energia electrică a reprezentat 24,8%, serviciile de telefonie 19,3%, apă, canal salubritate și servicii comunale 14,1%, abonamentele radio - tv 8,2%, serviciile de transport 7,4%, serviciile de sănătate 5,9%, gaze naturale 5,9%, alte servicii pentru întreținerea locuinței 3,8%, educație 0,5% și energie termică 0,4%, care însumate au reprezentat 90,3% din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor.

CONCLUZII

În luna **decembrie 2013** pensia medie a fost de **811** lei.

Din datele statistice prezentate în anexa nr.8, în luna decembrie 2013, un număr de 2.171.049 (41,55%) pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori s-au situat sub valoarea pragului minim de subzistență (578 lei) și 2.884.339 (55,20%) pensionari sub valoarea pragului minim de trai decent (734 lei).

În trimestrul III 2013, venitul total mediu lunar al unei gospodării a fost de 2.527,5 lei, iar pentru gospodăria de pensionari, a fost de 2.031,6 lei. Totalul cheltuielilor bănești de consum al unei gospodării a fost de 1.449,6 lei, iar pentru gospodăria de pensionari au fost de 1.204,2 lei. Venitul mediu total lunar al unei gospodării de pensionari a reprezentat 80,4% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor.

Cheltuielile bănești de consum ale gospodăriilor de pensionari au fost destinate în proporție de 36,4% mărfurilor alimentare, de 37,5% mărfurilor nealimentare și 26,1% plății serviciilor.

Pe ansamblul gospodăriilor, în trimestrul III 2013, consumul mediu zilnic pe o persoană a fost de 2.360 calorii, formate din 79,8 grame protide, 81,5 grame lipide și 299,0 grame glucide. Consumul cel mai mare de calorii a fost înregistrat în gospodăriile de pensionari (2.473 calorii, 83,4 grame protide, 85,4 grame lipide și 313,5 grame glucide).

Creșterea continuă a prețurilor pe parcursul anului 2013 a dus la deprecierea puterii de cumpărare a pensiilor cu 1,55% în decembrie 2013 față de decembrie 2012.. Deși la **mărfurile alimentare**, față de luna decembrie a anului 2012, prețurile au scăzut cu 1,81% pe total, s-au înregistrat creșteri de prețuri la: cartofi (20,92%), fasole boabe și alte leguminoase (14,59%), bere (3,28%), conserve și alte produse din pește (3,09%), brânză de vaci (2,90%), vin (2,74%), brânză de oaie (2,34%), lapte – total (2,27%), carne de bovine (2,10%), preparate din carne (2,09%), pește proaspăt (2,08%), conserve din fructe (1,80%), specialități de panificație (1,78%), conserve din carne (1,62%),

%), lapte de vacă (1,56%), carne de porcine (1,27%), carne de pasăre (1,21%), cafea (1,16%), margarină (1,14%).

La **mărfuri nealimentare**, unde, față de decembrie 2012, prețurile au crescut cu 3,62% pe total, s-au înregistrat creșteri la: gaze (9,25%), energie electrică (7,90%), lacuri și vopsele (2,03%), frigidere și congelatoare (1,98%), încălțăminte din piele (1,82%), tricotaje (1,76%), articole de galanterie, pasmanterie și mercerie (1,64%), detergenți (1,63%), articole de menaj (1,61%), articole de igienă, cosmetice (1,58%), mașini de aragaz, butelii (1,48%), confecții (1,45%), țesături (1,45%), energie termică (1,33%), mobilă (1,22%), mașini de spălat (1,15%), autoturisme și piese de schimb (1,06%), iar în cadrul **serviciilor**, unde, față de decembrie 2012, prețurile au crescut cu 3,43% pe total, s-au înregistrat creșteri la: apă, canal, salubritate (12,07%), transport urban (4,13%), îngrijire medicală (3,18%), restaurante, cafenele, cantine (2,74%), igienă și cosmetică (2,33%), transport interurban (2,21%), confecționat și reparat îmbrăcăminte și încălțăminte (1,64%) și reparații auto, electronice și lucrări foto (1,62%).

Pe cale de consecință **o mare parte din populația vârstnică din România continuă să nu dispună de resurse financiare suficiente pentru o viață decentă**, iar calitatea vieții acestei categorii de populație înregistrează o continuă degradare. Cheltuielile strict necesare pentru alimente, întreținerea locuinței, precum și a serviciilor de sănătate sunt apăsătoare, astfel încât, în condițiile în care nu există un sprijin consistent din partea statului, preocupările pentru participarea la viața socială și culturală a populației vârstnice rămân reziduale.

Situația grea, în care se găsește astăzi o bună parte a vârstnicilor din România, considerăm că se datorează în principal următoarelor aspecte:

- creșterea progresivă a costurilor întreținerii locuinței și creșterea prețurilor la alimentele și serviciile de bază ridică gradul de incidență a sărăciei în rândul vârstnicilor, care, datorită vârstei înaintate, sunt expuși suplimentar unor riscuri specifice bătrâneții;
- sistemul de servicii sociale și medico-sociale este reglementat în mod fragmentat, asistența persoanelor vârstnice singure, care nu se mai pot autogospodări și a celor cu deficiențe (ca grupuri principale de risc) nu se realizează coordonat într-un sistem articulat de servicii și instituții care, prin cooperare permanentă, să poată asigura serviciile necesare;

- persoanele vârstnice fără afecțiuni majore de sănătate sunt obligate să participe la acțiuni aducătoare de venit pentru asigurarea traiului zilnic;
- veniturile insuficiente ale pensionarilor fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor, de întreținere a sănătății și pentru plata unor servicii și analize medicale în ambulatoriu sau în spitale;
- protecția socială a vârstnicilor nu se asigură pe baza unui program național aprobat de Parlament, cu obiective și termene precise, ceea ce face ca aceasta să rămână cu mult sub nivelul european.

De asemenea, în România nu au fost încă dezvoltate și aplicate programe care să vizeze pregătirea pentru pensionare și identificarea posibilităților de menținere a unei vieți active și a unei participări sociale semnificative pentru persoanele vârstnice, iar preocupările recente în acest sens au rămas la nivel de inițiative singulare. Acțiunile și schimburile de experiență prilejuite în anul 2012, de sărbătorire a „Anului european al îmbătrânirii active și solidarității între generații” au promovat modele de bună practică, însă extinderea lor la nivel național nu s-a materializat.

Pe domenii de interes pentru persoanele vârstnice se evidențiază în mod expres următoarele probleme majore:

- **Pensii și asigurări sociale**

Nivelul pensiilor în sistemul public se menține mic față de cel al salariilor (pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat în luna decembrie 2013 numai 33,4% din salariul mediu brut), în condițiile în care și salariile sunt departe de ceea ce ar fi necesar nu doar pentru un trai decent ci și pentru a constitui un mijloc stimulativ de atragere a forței de muncă.

Sistemul public de pensii din România se găsește, în prezent, într-o situație critică, cu deficite financiare curente și oferă pensii în cuantum insuficient unui trai decent pentru o mare parte a pensionarilor.

- **Reglementări legislative:**

Nu există o lege cadru pentru protecția drepturilor persoanelor vârstnice armonizată cu actuala Lege a asistenței sociale nr. 292/2011 și nici reglementări specifice și punctuale prin aplicarea cărora să se asigure:

- luarea în considerare a particularităților, definițiilor și procedurilor stabilite în legislația Uniunii Europene pentru corespondența

organizatorică, funcțională și administrativă cu practicile din celelalte țări în domeniul protecției sociale a persoanelor vârstnice;

- detalierea în mod clar a tuturor drepturilor persoanelor vârstnice și a modului de acces la acestea;
- extinderea sistemului de facilități și accesibilități punctuale acordate vârstnicilor, reglementarea condițiilor de acordare a acestora și stabilirea instituțiilor implicate și desemnate să le soluționeze solicitările;

Lipsește un Program Național pentru Protecția Socială a Persoanelor Vârstnice care să fie însușit și aprobat de Parlament, astfel încât guvernul actual și guvernele viitoare să aibă obligația să-l aplice în condiții de responsabilitate pentru interesul major al acestei categorii de populație.

Capitolul VI

PROPUNERI

În domeniul sistemului public de pensii sunt necesare următoarele măsuri:

- Aplicarea de practici flexibile de lucru care să încurajeze persoanele vârstnice să rămână sau să reintre pe piața muncii;
- Instituirea de norme și convenții care să permită prelungirea vieții active, dincolo de 65 de ani, cu beneficii fiscale și sociale atât pentru vârstnici, cât și pentru angajatori;
- Eliminarea obligativității pensionării la atingerea vârstei legale de pensionare;
- Desființarea pensiei anticipate și parțial anticipate;
- Revizuirea cadrului legislativ privind cumulul dintre pensie și veniturile salariale;
- Renunțarea la Pilonul II de pensii și recuperarea sumelor transferate, sau cel puțin sistarea plăților către acest pilon pentru o perioadă de 5 ani. Aceasta se impune cu atât mai mult prin faptul că nici una din companiile beneficiare nu este garantată de statul de care aparține, iar gradul de risc evaluat la nivelul UE pentru aceste companii este între 50% și 80%.
- În perspectivă, motivarea și încurajarea angajaților și angajatorilor să participe la Pilonul III⁸ de pensii, cu avantajul unor beneficii de natură fiscală pentru aceștia, iar pentru angajat cu avantajul acumulării și fructificării contribuțiilor strânse de-a lungul vieții, în conturile personale din cadrul fondului de pensii facultative, contribuții pe care le va putea folosi din momentul pensionării;
- Menținerea pe termen scurt și creșterea (pe termen lung) a numărului de angajați cu forme legale prin politici active în sfera ocupării forței de muncă, investiții (care să creeze noi locuri de muncă și să crească veniturile);
- Inițierea de măsuri concrete de combatere a muncii integrale sau parțiale în economia ascunsă (multe firme private își plătesc angajații

⁸ **Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este interzisă în funcție de vârstă.

la nivelul salariului minim pe economie, cu contracte parțiale de muncă);

- Creșterea numărului de contribuabili prin atragerea celor care lucrează în agricultură sau ca liber întreprinzători și care în prezent sunt neasigurați, precum și prin includerea altor categorii de persoane care obțin venituri.

Alte propuneri care să vină în sprijinul populației vârstnice în scopul asigurării unui trai decent:

- aplicarea de măsuri active, pentru eliminarea riscului de excluziune socială a persoanelor vârstnice rămase singure, fără familie (inclusiv din mediul rural);
- extinderea modalităților de soluționare a problemelor vârstnicilor prin introducerea de beneficii, facilități și accesibilități ce se pot acorda acestora, reglementarea condițiilor de sprijin a celor în dificultate și stabilirea instituțiilor implicate și obligate să le soluționeze solicitările;
- acordarea unei atenții deosebite persoanelor în vârstă cu risc ridicat de sărăcie, persoanelor vârstnice dependente, minorităților etnice, precum și celor care au lucrat pe cont propriu sau în economia informală.

Bibliografie:

- Comunicatul Institutului Național de Statistică privind valoarea coșului de consum lunar al pensionarului singur, total țară, calculat la prețurile lunii iulie 2013;
- Comunicatul Institutului de Cercetare a Calității Vieții privind valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent al pensionarului singur, total țară, calculate la prețurile lunii decembrie 2013;
- Comunicatul de presă nr. 17 din 13 ianuarie 2014 al Institutului Național de Statistică privind indicele prețurilor de consum în luna decembrie 2013;
- Comunicatul de presă nr. 30 din 6 februarie 2014 al Institutului Național de Statistică privind câștigul salarial mediu în luna decembrie 2013;
- "Veniturile și consumul populației în trimestrul III 2013", publicată de Institutul Național de Statistică, 2013;
- www.cnpas.org

A n e x e